

Yttrande över betänkandet **Åtgärder för tryggare bostadsområden (SOU 2023:57)**, dnr 00544/2023

Synpunkter

Sammantaget ser Helsingborgs stad positivt på förslagen som presenteras i betänkandet. En viktig utgångspunkt för utredningens överväganden och förslag är att människor ska känna samma trygghet i sin närmiljö oberoende i vilket område de bor. Förslagen ger utökade möjligheter att ingripa med hyresrättsliga sanktioner mot hyresgäster som begår brott, detta i syfte att ge bättre förutsättningar för trygga bostadsområden i hela landet.

Helsingborgs stad väljer att särskilt belysa följande;

Felaktig folkbokföring

Åtgärder för att mer effektivt motverka missbruk av reglerna om upplåtelse av inneboende kan komma att minska antalet felaktigt folkbokförda. I sammanhanget kan det ske en underlåtenhet att folkbokföra sig i syfte att dölja en stor uthyrning av madrassplatser, ibland för att *dölja* bidragsbrottlighet. Helsingborgs stad ser ett behov av ökade möjligheter att *synliggöra* bidragsbrottlighet, som en del av det övergripande arbetet mot välfärdsbrott, och ser mycket positivt på tydliggörandet av regler och rättigheter för både hyresgäst och hyresvärd/fastighetsägare.

Trygghet i närområdet – fastighetsägarnas roll

Framförda förslag kan anses öka incitament och motivation hos fastighetsägare att vilja satsa på brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser vilket medför en positiv effekt för de boende i våra bostadsområden. Att kommunernas ansvar att arbeta brottsförebyggande nu blivit lag kan också bidra till att stärka incitamenten för samverkan mellan kommuner och fastighetsägare i brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor, detta enligt utredningen. Det förutsätter dock att fastighetsägare i dessa områden agerar och använder sig av de nya reglerna, och Helsingborgs stad ställer sig mycket positiva till att fastighetsägare/hyresvärdar gör just detta och välkomnar en ytterligare ökad samverkan mellan stad och fastighetsägare i dessa frågor.

Barn och unga

Utredningen bedömer att förslaget är förenligt med Europakonventionen och FN:s barnkonvention. Enligt utredningen medger förslaget att en nyanserad bedömning kan göras i varje enskilt fall av hur olika intressen vägs mot varandra. Även övriga intressen som beaktas inom hyreslagstiftningen, till exempel sociala hänsyn kopplade till den enskilda hyresgästen, kan beaktas på ett sätt som är i linje med hur regler om uppsägning i övrigt är utformade. Förslag lämnas även om att socialnämnder ska underrättas om hyresgästens bristande skötsamhet vilket möjliggör att socialnämnder kopplas in i ett tidigt skede. Utredningen framhåller att det får förutsättas att hyresnämnd eller allmän domstol i enskilda fall prövar om en uppsägning av ett hyresavtal får konsekvenser för ett barn på ett sätt som innebär att upphörandet av hyresavtalet är oförenligt med de rättigheter som ska tillförsäkras barnet enligt barnkonventionen och Europakonventionen.

Helsingborgs stad vill särskilt lyfta fram vikten av denna del av förslaget. Därtill hade ett utökat resonemang kring konsekvenser för barn och familjer som blir avhysta varit önskvärt inom ramen för utredningen med tillhörande utökad konsekvensbedömning, samt ett resonemang med förslag kring hur dessa konsekvenser ska omhändertas inom ramen för kommunala förvaltningar.

Nyrekrytering

Att utredningen och förslaget omfattar inte endast hyresgästen utan även någon som denne ansvarar för ses som positivt från Helsingborgs stad så till vida att detta kan anses minska risken för att barn och ungdomar utnyttjas för kriminella ändamål. Skulle lagförslaget endast omfatta vuxna över 18 år hade risken för ett redan etablerat tillvägagångssätt ökat, vad gäller exempelvis grova våldsbrott eller i narkotikahantering, där barn och ungdomar utnyttjas för att utföra kriminella handlingar, något som hade varit till nackdel för de unga.

Att föräldrars tillsynsansvar för barn kommer att omfatta brott som försämrar miljön i omgivningen kan vidare öka föräldrars motivation att hålla uppsikt över sina barn och ta ett större ansvar för att se till att barnen inte vistas i miljöer där det finns en risk för exponering mot kriminalitet och kriminella nätverk. Helsingborgs stad ser detta som en viktig del i att förhindra/minska/begränsa nyrekrytering till kriminalitet, samtidigt som det ställer krav på god föräldraförmåga.

Hur många drabbas och vilka?

Helsingborgs stad anser att det hade varit önskvärt med en uppskattning avseende antalet hyresavtal som kan komma att sägas upp till följd av de föreslagna ändringarna, detta för att öka träffsäkerheten i konsekvensanalyser. En uppskattning har enligt utredningen inte varit möjlig att göra, och den samlade effekten på tryggheten av lagförslagen går därför inte med säkerhet att beräkna.

Utredningens kartläggning visar att den faktiska brottsligheten liksom människors oro för att de själva eller närstående ska drabbas av brott är större i utsatta områden jämfört med andra områden. Kartläggningen visar också att

många begår brott i sitt närområde. I de utsatta områdena bor 75 procent av samtliga boende i en hyreslägenhet, att jämföra med 30 procent i Sverige som helhet. Sammantaget innebär det att det i första hand är i de utsatta områdena som utredningens förslag kan förväntas få effekt, både på brottsligheten i sig, men även på människors upplevelser av utsatthet och oro. Helsingborgs stad delar denna uppfattning.

Även om det inte går att uppskatta den samlade effekten av tryggheten anser Helsingborgs stad att framförda förslag kan komma att ha en positiv påverkan och kunna bidra till en ökning av den kollektiva förmågan i våra bostadsområden. En god kollektiv kraft som bärs av de boende själva är i sig både brottsförebyggande, trygghetsskapande och därtill starkt kopplat till de boendes trivsel och engagemang i sitt närområde. Just invånarengagemang är något som Helsingborgs stad ser stor potential i.

Sammanfattande kommentar

Helsingborgs stad ser förslagen som presenteras i betänkandet som ytterligare en åtgärd i att komma till rätta med brottsligheten och delar utredningens bedömning att de föreslagna ändringarna kan komma att bidra till att stärka det lokala brottsförebyggande arbetet.

Kommunstyrelsen